

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMMN1004 Szövegolvasás, interpretáció I. szem.

Tantárgy neve: Szövegolvasás, interpretáció	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN109, BTMMN113, BTMMN1004, BTMMN1008 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Tasi Réka adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Tasi Réka adjunktus	
Tantárgyi egység: Szövegolvasás, interpretáció I. szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN1004 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 1T (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A tantárgy a klasszikus magyar irodalom alkotásainak <i>történeti poétikai</i> olvasási lehetőségeit mutatja be. A tárgyalandó szövegek a líra műfajába és az elméleti poétikai tanulmányok körébe tartoznak. A vizsgálat során különös hangsúlyt kap a lírai alkotások szembevetése a szerző és a kortárs olvasók poétikai felfogásával. Ez a tárgyalásmód alkalmas arra, hogy a korszak jelentős poétikai-nyelvi vitáinak (pl. Kazinczy – Kisfaludy Sándor, Kölcsey – Berzsenyi, Petőfi fogadtatása stb.) tanulmányozására is.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Az irodalom kommunikációs formáinak, szövegtípusainak, történeti folyamatainak és jelentős korszakainak fő sajátosságainak ismerete (azok Európai és kulturális kontextusára való kitékintéssel); tájékozódás a magyar nyelvű szövegek és kulturális jelenségek nyelvi és irodalmi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelései terén. <i>képesség:</i> A magyar irodalom jelenségeinek, sajátosságainak, valamint a hagyományon belüli összefüggéseinek, történeti beágyazottságának értelmezése; a magyar irodalom műfajilag sokszínű szövegeinek és az ezekhez kapcsolódó kulturális jelenségeknek az irodalomtudomány szempontjából való értelmezése. <i>attitűd:</i> Annak megértése, hogy az irodalmi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak; nyitottság a magyar és más kulturális közösségek irányában; a magyar és az európai identitás nyelvi, vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségének képviselője. <i>autonómia és felelősség:</i> Olyan – történetileg és világnézeti szempontból koherens – egyéni álláspont kialakítása, amely segíti a hallgató és környezete fejlődését, tudatosodását.</p>	

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. A kurzus, az órai munka és a szemináriumi dolgozat követelményeinek ismertetése
2. Csokonai Vitéz Mihály, *Az ember: a poézis első tárgya*
3. Csokonai Vitéz Mihály, *Halotti versek*
4. Kazinczy és Kisfaludy Sándor
5. Berzsényi Dániel, *Osztályrészem*
6. Kölcsey Ferenc Berzsényi-kritikája
7. Berzsényi válasza Kölcseynek
8. Kölcsey Ferenc, *Vanitatum vanitas* és fogadtatása
9. Petőfi Sándor tájversei
10. Petőfi fogadtatása
11. A fenséges kategóriája és Arany János Dante-ódája
12. Erdélyi János kritikája Arany János *Kisebb költeményeiről*
13. Arany János és Reviczky Gyula
14. A versbeszéd módosulása (Vajda János)

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

BÍRÓ Ferenc, *A lélek halhatatlanságának istenfogalmáról*, ItK, 1983, 259–266.

BORBÉLY Szilárd, *A Vanitatum vanitas szövegvilágáról*, Fehérgyarmat, Kölcsey Társaság, 1995 (A Kölcsey Társaság Füzetei, 7).

BÉCSY Ágnes, *Osztályrészem = B. Á., „halljuk, miket mond a lekötött kalóz...”*: *Berzsényi-versek elemzése, értelmezése*, Bp., Tankönyvkiadó, 1985, 7–29.

FÓRISZ Gergely, *„Álpeseken Álpesek emelkednek” A képzés eszménye Berzsényi elméleti szövegeiben*, 2009 (Klasszikusok).

DÁVIDHÁZI Péter, *A kitagadástól az irodalmi kánonig. A Vanitatum vanitas és a magyar kritika = D. P., Per passivam resistentiam. Változatok hatalom és írás témájára*, 1998.

EISEMANN György, *A későromantikus magyar líra*, Bp., Ráció Kiadó, 2010.

MARGÓCSY István, *Petőfi Sándor: Kísérlet*, Bp., Korona Kiadó, 1999 (Klasszikusaink).

Thomas WEISKEL, *The Romantic Sublime: Studies in the Structure and Psychology of the Transcendence*, Baltimore, London, The John Hopkins University Press, 1976, 3–33.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

William EMPSON, *Seven Types of Ambiguity*, London, Chatto & Windus, 1963.

NÉMETH G. Béla, *11 vers: Verselemzések, versértelmezések*, Bp., Tankönyvkiadó, 1977.

SZAUDEK József, *Az éj és a csillagok (Tanulmányok Csokonairól)*, kiad. BIRÓ Ferenc, Bp., Akadémiai, 1980.

KOROMPAY H. János, *A „jellemzetes” irodalom jegyében: Az 1840-es évek irodalomkritikai gondolkodása*, Bp., Akadémiai Kiadó, Universitas Kiadó, 1998 (Irodalomtudomány és Kritika).

Z. KOVÁCS Zoltán, „»Vanitatum vanitas« maga is humor”: *Az irónia (korlátozásának) változatai a magyar romantika irodalmában*, Bp., Osiris 2002 (Doktori Mestermunkák).

GYAPAY László, *Experiencing Divinity: János Arany's Interpretation of Dante in 32 Lines*, LEA - Lingue e letterature d'Oriente e d'Occidente, 6(2017), 361–381. [Internetes megjelenés: <http://www.fupress.net/index.php/bsfm-lea/article/view/22356> (2018. 01. 02.).]